

Yttrande över remiss från Länsstyrelsen i Skåne län gällande förslag till bevarandeplan för Natura 2000- området Havet kring Ven

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att underlaget har en mycket hög ambitionsnivå med omfattande beskrivningar av hot och konsekvenser för utpekade bevarandevärden och marin miljö. I underlaget är flera av beskrivningarna av mer generell karaktär. Det är viktigt att Länsstyrelsen belägger underlaget med tydliga exempel med hänvisning till vetenskapliga referenser och/eller datasammanställningar. I de fall detta saknas bör detta framgå och att underlaget utgörs av en bedömning av myndigheten.

Flera av bevarandemålen är ottydligt beskrivna och bör därför förtydligas och specificeras. Målen bör vara av sådan karaktär att de kan övervakas med mätbara indikatorer och vara möjliga att uppnå.

Generella synpunkter

Vid beskrivning av arter (fauna och flora) inom naturtyperna förekommer ibland vetenskapliga namn och ibland inte. Var gärna konsekvent genom bevarandeplanen.

Avsnitt Natura 2000, Vad är bevarandestatus? s.4

SLU undrar varför termen ”fullgod bevarandestatus” används i bevarandeplanen när termen ”gynnsam bevarandestatus” är mer vedertagen i Natura 2000-sammanhang och ska användas enligt [Naturvårdsverkets vägledning](#).

Specifika synpunkter

Avsnitt Områdesbeskrivning, s.8-10

SLU har följande synpunkter på avsnittet om områdesbeskrivningen av Natura 2000-området:

- Beskrivningen av fisksamhällets artsammansättning visar på Natura 2000-områdets betydelse för olika fiskarter i jämförelse med betydligt större omkringliggande områden. SLU föreslår att denna konklusion bör läggas till en övrigt, mer exemplifierande text. Källhänvisning saknas i beskrivningen av fisksamhällets artsammansättning.
- Torskleken sker i november-maj med en topp i januari-februari. Se förslagsvis källa:
Karin Hüsey, Review of western Baltic cod (*Gadus morhua*) recruitment dynamics, ICES Journal of Marine Science, Volume 68, Issue 7, July 2011, Pages 1459–1471, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsr088>
- Beskrivning av den särskilda beståndssituationen för torsk i Öresund saknas. Se förslagvis källa:
ICES (2022): Cod (*Gadus morhua*) in subdivisions 22–24, western Baltic stock (western Baltic Sea). ICES Advice: Recurrent Advice. Report. <https://doi.org/10.17895/ices.advice.19447868.v1>
- Meningen ”*De återhämtade sälpopulationerna har bidragit till att det är svårt att fiska med nät eftersom fångsterna minskat och det förekommer skador på fångst och redskap*” kan misstolkas och behöver förtydligas. SLU föreslår att fiskets huvudsakliga fångstarter redovisas tillsammans med informationen om att fångsterna minskat i ljuset av vikande fiskbestånd. Därefter redogörs separat för hur sälbestånd som återhämtar sig kan leda till ökade skador på redskap och fångster.

Avsnitt Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000, s.10-11

De naturtyper (namn och koder) som anges i tabell 1 och nedan stämmer inte överens med de naturtyper som anges i Naturvårdsverkets vägledningar för [rev](#) respektive [sandbankar](#) eller *Manual för basinventering av marina naturtyperna 1110, 1130, 1140 och 1170* (från basinventeringen av Naturvårdsverket 2008):

- Sublittoral sandbankar med dominans av ålgräs/marina växter (1117)
- Sublittoral sandbankar med dominans av makroalgsvegetation (1118)
- Sublittoral sandbankar – fri från vegetation (1119)
- Rev – Biogent rev, mussel eller ostronbank (1171)
- Rev – Geogent rev 0-30 m (berg/blocksubstrat) (1174)
- Rev – med dominans av makroalgsvegetation (1178)

Om ovanstående indelning ska användas, så behövs källhänvisning även i detta avsnitt och i tabell 1 för definition av naturtyperna. Det finns en källhänvisning (Ställningstagande för tolkning av marina habitaten – framförallt sublittorala sandbankar (1110) och rev (1170), 2011, dnr 511-21781-2011, Länsstyrelsen i Västra Götalands län) i avsnittet *Beskrivning av naturtyper, specifika bevarandemål och hot samt status* på s.14, men den stämmer dock inte överens med definitionerna i tabell 1.

Total areal naturtyper stämmer inte överens med utpekad areal i [Skyddad Natur](#), där utpekad areal är 125,2 ha för sandbankar (1110) och 143,2 ha för rev (1170). SLU undrar om arealerna kommer uppdateras till de i tabell 1?

Enligt [Naturvårdsverkets senaste rapportering](#) anses tumlare i marin atlantisk region ha gynnsam status, vilket anges i underavsnittet *Bevarandestatus* för tumlare, s.22, men inte i tabell 1. Hänvisa gärna till s.22 redan i tabelltexten för tabell 1.

I tabell 1 saknas kod 1365 för knobbsäl.

I dagsläget är bevarandestatus för gråsäl och knobbsäl i marin atlantisk region, gynnsam enligt [Naturvårdsverkets senaste rapportering](#) till EU vilket stämmer överens med den status som anges i tabell 1. Det finns en rekommendation från HELCOM EG MAMA (2021) att dela upp knobbsälspopulationerna i HELCOMs förvaltningsområde till fyra mindre förvaltningsområden, då det finns studier som visar litet genetiskt utbyte och förflyttningar mellan populationerna i Kattegatt och Öresund. Fyra förvaltningsområden föreslås: Limfjord, Kattegatt, sydvästra Östersjön (där Öresund ingår) och Kalmarsund. SLU föreslår att Länsstyrelsen nämner detta i bevarandeplanen, samt hänvisar till de fyra studier som HELCOM EG MAMA tar upp i sin rekommendation, då bedömningen av bevarandestatus kan bli annorlunda i framtiden. Se vidare:

- HELCOM EG MAMA. 2021. Proposed change of management unit structure for harbour seals. <https://portal.helcom.fi/meetings/STATE%20-%20CONSERVATION%2015-2021-843/MeetingDocuments/3J-89%20Proposed%20change%20of%20management%20unit%20structure%20for%20harbour%20seals.pdf>

Avsnitt Bevarandemål, s.11-13

Bevarandemålet ”*Djurarter, inklusive fisk framförallt under leken, ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation störs av ljud skapade av människan*” kan vara svårt att följa upp. Förtydliga vad som menas med naturliga avstånd och vad som menas (på vilket sätt) med att fiskarnas kommunikation störs av ljud.

I underavsnittet *Gemensamma bevarandemål för förekommande naturtyper och preciserade bevarandevärden*, s.13 anges målet ”*Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt och naturtyperna ska fungera som viktiga födosöksområden för fiskar*”. Meningen kan förtydligas t ex genom att skriva att ”områdets livsmiljöer ska ha en kvalitet som säkerställer deras funktion som lek-, uppväxt- och födosöksområde för fisk”. Länsstyrelsen bör förtydliga om det finns en anledning till att målet är begränsat till i dagsläget kommersiella fiskarter? Havet kring Ven hyser även ett antal ickekommersiella arter som gynnas av bra livsmiljöer.

Det är positivt att Länsstyrelsen lyfter fram betydelsen av stor rovfisk som strukturerande komponent i näringsvävarna och därmed att de spelar en viktig roll för att området ska uppnå en gynnsam bevarandestatus.

Avsnitt Beskrivning av naturtyper, specifika bevarandemål och hot samt bevarandestatus, s.13-17, 17-24

I underavsnittet *Beskrivning* (av Sublittorala sandbankar), s.15 pekas sjurygg ut som en typisk art för sandbankar (1110). Det stämmer ej enligt [Naturvårdsverkets vägledning](#).

I underavsnittet *Specifika bevarandemål* (för Sublittorala sandbankar), s.15 återfinns bevarandemålet ”*Det ska finnas en för området naturlig artsammansättning av livskraftiga bestånd av typiska arter för naturtypen som till exempel blåstång, sudare, torsk, sill, ål, piggvar och skrubbskädda*”. Målet behöver omformuleras av två skäl. Varken blåstång eller sudare är utpekade som typiska arter för sandbankar (1110) enligt [Naturvårdsverkets vägledning](#). Målet kan också vara svårt att följa upp. Om möjligt, utveckla och precisera målet för att underlätta uppföljningen.

I underavsnittet *Beskrivning* (av Rev), s.16:

- Ål och grovsläke pekas ut som typiska arter för rev (1170). Det stämmer ej enligt [Naturvårdsverkets vägledning](#).
- I meningen ”*Rev är viktiga födosöksområden för marina däggdjur, särskilt tumlare och gråsäl*” bör även fåglar läggas till.

I underavsnittet *Specifika bevarandemål* (för Rev), s.17:

- Bevarandemålet ”*Det ska finnas en för området naturlig artsammansättning med livskraftiga bestånd av typiska arter för naturtypen som till exempel torsk, sill, blåmussla, strandkrabba, blåstång, sågtång och skräppetare*”. Målet kan vara svårt att följa upp såsom det är formulerat. Om möjligt, utveckla och precisera målet för att underlätta uppföljningen.

- Bevarandemålet ”*Det ska finnas en sammansättning av fiskarter på reven som bildar en för området naturlig näringsväv med hållbara bestånd av större stationär fisk*”. Målet kan vara svårt att följa upp såsom det är formulerat. Om möjligt, utveckla målet för att underlätta uppföljningen.

I underavsnittet *Tumlare, Phocoena phocoena (Bälthavspopulationen)*, s.17-18:

- Redovisa utbredningsmönster för tumlare i Bälthavspopulationen med översiktlig kartbild/figur. SLU föreslår att Länsstyrelsen lägger till den senaste distributionskartan som finns tillgänglig för Bälthavspopulationen av tumlare. Förslagsvis den som tagits fram i Teilmann et al. 2022:
  - o Teilmann, J., Dietz, R. & Sveegaard, S. 2022. The use of marine waters of Skåne by harbour porpoises in time and space. Aarhus University, DCE - Danish Centre for Environment and Energy, 76 pp. Technical Report No. 236. <http://dce2.au.dk/pub/TR236.pdf>
- Länsstyrelsen anger i avsnittet att tumlare blir könsmogna vid 3-4 års ålder. Det finns en studie som visar att tumlare blir könsmognare senare. Lägg gärna till den informationen i bevarandeplanen och skriv förslagsvis 3-5 år och hänvisa till nedanstående referens inklusive den referens ni använt:
  - o Kesselring T, Viqerat S, Brehm R, Siebert U (2017) Coming of age: - Do female harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) from the North Sea and Baltic Sea have sufficient time to reproduce in a human influenced environment? PLoS ONE 12(10): e0186951. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0186951>

I underavsnittet *Specifika bevarandemål (för tumlare)*, s.19-20:

- Generellt bör bevarandemålen för tumlare specificera att det är förekomsten av tumlare som beskrivs när ordet ”detektionsfrekvens” omnämns. Detta för att inte förvirra läsaren att tro att det rör sig om tumlarens hörselomfång.
- Bevarandemålet ”*Tumlare ska finnas i området under hela året*”. Målet bör omformuleras då tumlare är en mobil art och därmed kanske inte finns inom Natura 2000-området under hela året. Av de studier som gjorts på tumlare från Bälthavspopulationen så är havet kring Skånes kust generellt sett mindre viktigt för Bälthavspopulationen under vinterperioden, se Teilmann et al. 2022:
  - o Teilmann, J., Dietz, R. & Sveegaard, S. 2022. The use of marine waters of Skåne by harbour porpoises in time and space. Aarhus University, DCE - Danish Centre for Environment and Energy, 76 pp. Technical Report No. 236. <http://dce2.au.dk/pub/TR236.pdf>
- Bevarandemålet ”*Den mortalitet som orsakas av människan inom Havet kring Ven ska tillsammans med övrig människoorsakad mortalitet inom populationens förvaltningsområde inte överskrida mortalitetsgränsen, se*

ovan. Mortalitetsgränsen ska grundas på aktuella vetenskapliga uppgifter.” Målet är otydligt och bör specificeras/förtydligas med siffror. Det kan dock vara svårt att sätta en mortalitetsgräns för ett specifikt Natura 2000-område när bevarandestatusen ska bedömas på hela Bälthavspopulationen.

- Bevarandemålen ”*Individerna ska ha en naturlig könsfördelning och åldersstruktur*” och ”*Det ska finnas förutsättningar för reproduktion*”. Länsstyrelsen behöver förtydliga och specificera vad som menas med dessa båda mål.
- Bevarandemålet ”*Där detektionsfrekvensen är lägre ska aktiviteter som genererar undervattensbuller som överskrider tumlarens hörseltröskel (200 Hz-180 kHz) med 40 dB minimeras*”. Vad är anledningen till att Länsstyrelsen vill minimera undervattensbuller i områden med låg detektionsfrekvens? Förtydliga gärna.
- Bevarandemålet: ”*De ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation eller ekolokalisering störs av ljud skapade av människan*” Länsstyrelsen behöver förtydliga och specificera vad som avses för att dessa mål ska kunna uppnås. Definiera.

I underavsnitt *Hot (Tumlare)*, s.20-21:

- Källhänvisning saknas till att styrka att påståendet att ”*de största hoten ... är bifångst i passiva fiskeredskap och miljögifter som påverkar reproduktion och överlevnad*”
- ”*Övervakning har gjorts i danskt yrkesfiske med nät och bifångster har konstaterats i området (Larsen et al. 2021)*”. I övervakning av svenskt fiske har bifångst av tumlare observerats i Öresund. Rapportering och redovisning av resultat finns tillgängligt på Havs- och vattenmyndighetens hemsida: <https://www.havochvatten.se/om-oss-kontakt-och-karriar/om-oss/regeringsuppdrag/regeringsuppdrag/uppdrag-att-inratta-ett-overvakningsprogram-for-bifangst-av-tumlare-2022.html>

I underavsnittet *Bevarandestatus (Tumlare)*, s.22 anges att bedömningen av bevarandestatus för tumlare är baserat på aktuella beräkningar av populationsstorlek och trend redovisade enligt HELCOM EG MAMA 2022. Denna rapport verkar inte, under svarstiden för remissen, vara publikt tillgänglig. Länsstyrelsen behöver därför förtydliga den källhänvisningen i referenslistan, så att det också framgår var rapporten kan hittas.

I underavsnitten om gråsäl och knobbsäl behöver Länsstyrelsen förtydliga vad som kan styrkas med vetenskapliga studier och/eller resultat från miljöövervakning och var de stora kunskapsluckorna finns om de olika sälarterna. Det är få studier på säl som är gjorda i området och därav kan det vara svårt att t ex förstå om området används som ett födosöks- eller transportområde av gråsäl och knobbsäl. Enligt

miljöövervakningsdata (som går att hämta ut från Sharkweb) kan man konstatera att knobbsäl är vanligast i närheten av det aktuella Natura 2000-området Havet kring Ven. Här är några exempel på studier som kan nämnas i styckena om gråsäl och knobbsäl:

- Dietz R, Galatius A, Mikkelsen L, Nabe-Nielsen J, Riget F, Schack H, Skov H, Sveegaard S, Teilmann J, Thomsen F. 2015. Marine Mammals – Investigations and preparation of environmental impact assessment for Kriegers Flak Offshore Wind Farm. Report by Aarhus University. <https://tethys.pnnl.gov/sites/default/files/publications/Dietz-et-al-2015.pdf>
- Galatius, A., Olsen, M.T. & Teilmann, J. 2016. Konflikter mellem sæler og fiskeri i Danmark - baggrund og studier i sælers biologi og interaktioner med fiskeriet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 36 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 184 <http://dce2.au.dk/pub/SR184.pdf>
- Dietz R, Teilmann J, Andersen S M, Rigét F, Olsen M T. Movements and site fidelity of harbour seals (*Phoca vitulina*) in Kattegat, Denmark, with implications for the epidemiology of the phocine distemper virus, *ICES Journal of Marine Science*, Volume 70, Issue 1, January 2013, Pages 186–195, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fss144>

I underavsnittet *Gråsäl, Halichoerus gryptus (1364), Beskrivning*, s.22-23 anges följande text/meningar som behöver omformuleras:

- ”Gråsäl förekommer i området om än inte i så stora antal som knobbsäl”. Förtydliga med källhänvisning då studier är få i området.
- ”Tack vare minskad miljögiftsbelastning har antalet individer ökat igen och i vissa områden har det lett till minskade fångster för fisket och även skador på fångsterna”. Omformulera meningen för att undvika felaktiga påståenden, förslagsvis genom att dela upp i två meningar. Antalet sälar har även ökat tack vare minskat jakttryck och den informationen behöver läggas till samt styrkas med referens. Om det finns siffror på minskade fångster och ökade sälskador bör detta refereras till relevanta studier.
- ”Antalet gråsäl har även ökat i Kattegatt men fortfarande påträffas endast enstaka gråsäl i knobbsälskolonierna”. Meningen behöver omformuleras. Det kan emellanåt vara 100-tals gråsäl i området.
- ”De närmaste viloplatserna där säl uppehåller sig i svenskt vatten finns runt Gipsön och Skabbarevet”. Meningen behöver omformuleras. Det är framförallt Måkläppen som gäller som viloplats för gråsäl. Det kan även vara enstaka gråsäl på stenarna runt Landskrona, men det är framförallt en viloplats för knobbsäl.
- ”Unga gråsäl rör sig över stora områden...”. Även knobbsäl rör sig över stora områden och den informationen bör läggas till under beskrivningen för knobbsäl.

- *"Vid födseln har kuten embryonalpäls och kan inte simma"*. Meningen bör omformuleras till att kuten "har begränsad simförmåga".
- *"Unga gråsälar äter även kräftdjur, musslor och snäckor"*. Meningen bör tas bort alternativt styrkas med källhänvisning.
- *"Gråsälar kommunicerar med varandra genom olika former av läten och använder läten mer än knubbsäl"*. Både knubbsäl och gråsälar kommunicerar genom läten och ljud och båda arterna kommunicerar genom att t ex klappa framlabbarna. Förslagsvis ta bort detta stycke om ljud och/eller skriv en mer generell text hur sälar kommunicerar.

Underavsnittet *Bevarandemål, gemensamma för grå- och knubbsäl* s.23:

- Avsnittet bör förslagsvis komma efter beskrivningen av knubbsäl.
- Är gynnsamt tillstånd detsamma som gynnsam bevarandestatus? Hur resonerar Länsstyrelsen kring bevarandestatus för subpopulationer för gråsäl och knubbsäl?
- Bevarandemålet *"De ska kunna simma fritt utan att fastna i fiskeredskap och området ska ha en naturligt god tillgång på föda under året"*. Innebär detta att målet förutsätter att det (i) inte finns några fiskeredskap, (ii) de fiskeredskap som används inte går att fastna i och/eller (iii) fiskeredskapen har en avskräckande effekt (pingers – som i sin tur bidrar till ökat buller för diverse organismer)? Detta bör i sådana fall anges i bevarandeåtgärder (i alla fall som exempel, även om själva fiskeregleringen ligger utanför bevarandeplanen). Utveckla gärna.
- Bevarandemålet *"De ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation störs av ljud skapade av människan"*. Målet är otydligt och svårt att följa upp. Målet behöver omformuleras och förtydligas, t ex vad som menas med "naturligt avstånd".

Underavsnittet *Hot, gemensamma men specifika för grå- och knubbsäl*, s.23:

- Jakt bör läggas till som ett av de största hoten mot grå- och knubbsäl. Det nämns även som ett hot under avsnittet Hotbild (s.24).
- I texten anges det att *"i snitt beräknas 66 sälar ha bifångats per år under 2010-2018 i danskt fiske i Öresund"*. Vet Länsstyrelsen något om artfördelningen eller finns det något vetenskapligt underlag att hänvisa till?

I underavsnittet *Bevarandestatus för grå- och knubbsäl*, s.23 bör det framgå när den senaste bevarandestatusen gjordes och när nästa bedömning ska genomföras. Bevarandestatusen bör också relatera till arternas utbredningsområden i sin helhet.

Underavsnittet *Knubbsäl, Phoca vitulina (1365), Beskrivning*, s.23-24:

- Meningen *"Knubbsäl är den vanligast förekommande sälarten i Natura 2000-området..."* behöver styrkas med vetenskapligt underlag. Är informationen baserad på de närmaste platserna där sälar observerats?

- Ändra "... den population..." till "de populationer".
- Det stämmer att det finns viloplatsar på Gipsön och Skabbarevet, men det är ytterst få knobbsälar som uppehåller sig där. Betydligt fler knobbsälar finns längre norrut och söderut.
- *"Populationstillväxten på knobbsäl där det även finns gott om gråsäl är lägre än där den själv dominerar"*. Är det ett generellt påstående? Förtydliga och källhänvisa.
- Meningen *"Populationsnivåerna har hämtat sig ifrån de nivåer som fanns innan de hårda jaktkampanjerna..."* kan bli lite missvisande. Under senare år syns tecken på att tillväxten har avstannat och att populationerna eventuellt minskar i storlek. Detta behöver framgå i beskrivningen.
- *"Knobbsälarna är dock påverkade av miljögifter, om än inte som gråsälarna"*. Påverkan av miljögifter var främst under slutet av 1900-talet. Det var därför samtliga sälpopulationer nästan kraschade som en följd av först jakt och därefter påverkan av miljögifter.
- *"I takt med att knobbsälspopulationen har återhämtat sig har konflikten med fisket ökat i vissa områden genom att fångsterna har minskat och även fått skador från säl"*. Omformulera denna mening för att undvika felaktiga påstående. Förslagsvis genom att dela upp i två meningar: "I takt med att knobbsälspopulationen har återhämtat sig har konflikten med fisket ökat. I vissa områden genom att fångsterna har minskat och även fått skador från säl".
- *"Knobbsälen har en mängd andra läten inklusive kontaktrop mellan hona och kut"*. Både knobbsäl och gråsäl kommunicerar genom läten och ljud. Förslagsvis ta bort detta stycke om ljud och/eller skriv en mer generell text hur sälar kommunicerar.
- *"Knobbsälen är opportunist i sitt födoval och livnär sig på de fiskarter som finns tillgängliga för tillfället men studier visar att olika arter av plattfisk dominerar"*. Denna mening bör tas bort då det varierar vad sälarna äter, framförallt mellan områden men också över säsong och år. Det blir missvisande att generalisera och säga att det är plattfisk som dominerar dieten.
- *"Torsk och tobis är andra viktiga bytesarter"*. Meningen bör omformuleras till "Olika arter av torskfisk, plattfisk samt sill och tobis är viktiga bytesarter".

Avsnitt Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt, s.24-31

På sid 25 beskrivs 10 olika kategorier av hot som kan påverka bevarandevärden och därmed vara vägledande vid exempelvis tillståndsprovning av verksamhet i och i närheten av Natura 2000-området. Ett av de angivna hoten definieras som *störda samspel, fragmentering och förlorad konnektivitet*. Länsstyrelsen bör vara tydligare med att beskriva att dessa är konsekvenser (störningar) av de övriga hoten som nämns i avsnittet och inte ett hot i sig.

I underavsnittet *Buller och andra former av energi*, s.28 anges att ”*Det finns en stor kunskapsbrist om fåglars hörsel och hur de påverkas av buller i marin miljö*”. Meningen blir missvisande då det råder kunskapsbrist gällande de flesta arter av däggdjur och fiskar, inte bara fåglar.

I underavsnittet *Buller och andra former av energi*, s.28 omnämns också att användning av pingers och skrämsemetoder kan medföra betydande beteendepåverkan. Förtydliga gärna vilka arter som avses (om det även gäller säl). För att ge fler exempel på betydande beteendeverkan av pingers, referera gärna till van Beest et al. (2017), som visade att om pingers är utplacerade i viktiga områden för tumlare, så kan det påverka tumlarens födosök negativt. Studien visar också att störst effekt på minskad bifångst fås genom att kombinera (periodvis) fiskefria områden med användning av pingers.

- van Beest, F. M., L. Kindt-Larsen, F. Bastardie, V. Bartolino, and J. Nabe-Nielsen. 2017. Predicting the population-level impact of mitigating harbor porpoise bycatch with pingers and time-area fishing closures. *Ecosphere* 8(4):e01785. 10.1002/ecs2.1785

I underavsnittet *Klimatförändringar*, s.31 anges att ”*Klimatförändringar kommer på sikt leda till ett generellt ökat havsdjup i området...*”. Denna formulering är något förenklad och bör omformuleras för att inte bli feltolkad. Det är inte klimatförändringen i sig som gör att havet blir djupare, snarare att havsnivån höjs till följd av temperaturökningar och isavsmältning.

Avsnitt Skydd och reglering, s.32-33

Meningen ”*Enligt konventionen är allt slags fiske med trål och vad förbjudet utanför 7 meters djupkurva i Öresund söder om en linje mellan Ellekilde Hage och Lerberget.*” bör omformuleras då det kan misstolkas att det är tillåtet att bedriva fiske med trål och vad innanför 7 meters djupkurvan. Meningen behöver även förtydligas med var gränsen går söderut. Källhänvisning saknas.

SLU undrar om det kommer vara möjligt för Länsstyrelsen att ge tillstånd även för danska fiskare att fiska inom Natura 2000-området Havet kring Ven?

Styckena om fiskeregleringarna är lite otydliga och behöver formuleras om så att läsaren förstår att styckena hänger ihop. Förtydliga vilka förhandlingar inom den gemensamma fiskeripolitiken som avses (nu står det att Havs- och vattenmyndigheten förhandlar men inte att det är inom den gemensamma fiskeripolitiken), vilket kunskapsunderlag som saknas för de fiskeregleringar som föreslås samt vad sektorslagstiftningen innebär. Havs och vattenmyndigheten driver en process med fokus på att reglera fiske i Natura 2000-området Havet kring Ven. En viktig del i arbetet är att minska bifångst av tumlare i fiske. I det aktuella fallet finns dessutom andra medlemsstater (Danmark) som bedriver fiske i området varpå det erfordras samråd inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik för att

na gemensamma överenskommelser om nya fiskeregleringar. Processen är pågående och harmoniserar med flera av de åtgärder som beskrivs som nödvändiga i underlaget med fokus på fiske.

Avsnitt Prioriterade bevarandeåtgärder, 33-37

Gällande Kunskapsuppbyggnad om naturvärdena/dataunderlag:

- För att öka kunskapen om naturvärdena inom Natura 2000-området samt vilka hot som finns och hur de påverkar naturvärdena, så föreslår SLU att Länsstyrelsen lägger till fler studier än undersökning av tumlarförekomst. Exempel på studier som skulle kunna vara aktuella:
  - o En flerårig finskalig undersökning av förekomst av gråsäl och knubbsäl då det finns få studier gjorda i området. Förslagsvis utförs denna undersökning med hjälp av telemetri.
  - o Undersökning om förekomst och betydelse av den invasiva arten svartmunnad smörbult.
- Punkt 2 – ”Undersökning av tumlareförekomst i relation till födotillgången behöver genomföras”. SLU föreslår att åtgärden även inkluderar säl och meningen därmed ändras till ”Undersökning av säl- och tumlarförekomst i relation till födotillgången behöver genomföras”. Länsstyrelsen får gärna förklara och förtydliga vad som menas med denna åtgärd.
- SLU undrar om Länsstyrelsen har kännedom om områdets betydelse för diverse fåglar och/eller diverse fåglars (t ex storskarv) betydelse för områdets bevarandevärden? Om inte, kan det vara aktuellt med kunskapsuppbyggande studier även här?

Gällande Fiske:

- Punkt 3 – Förtydliga vad som menas med ”Verka för ...” i denna bevarandeåtgärd.
- Punkt 5 – Upprätta ett enkelt rapporteringssystem för fiskare: För att kunna följa upp konsekvenserna för bevarandevärdena, vore det bra att både yrkesfiskare och fritidsfiskare inkluderas i rapporteringssystemet.

Gällande Bifångst:

- Punkt 8-11 - Bifångst:
SLU antar att detta är åtgärder som kommer utföras i framtiden. Om det redan hade funnits befintligt material borde dessa data ha presenterats i bevarandeplanen.

Bilaga 1, Kartor med naturtyper enligt Natura 2000, s.43-47

SLU föreslår att kartorna tydliggörs med olika färger för de olika naturtyperna 1000, 1117, 1118, 1119, 1171, 1174 samt 1178 för att enklare se gränserna mellan de olika naturtyperna.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av miljöanalytiker Johanna Bergman, forskare Sara Köningson, forskare Karl Lundström, miljöanalytiker Katja Ringdahl, forskare Mattias Sköld, miljöanalytisspecialist Håkan Wennhage och miljöanalytiker Andreas Wikström alla vid institutionen för akvatiska resurser.

Torleif Härd

Linda Ferngren